

2022-2023 EĞİTİM – ÖĞRETİM YILILİSESİ 10. SINIF TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI 1. DÖNEM 2. YAZILI SORULARI

Adı - Soyadı:

Sınıfı:

No:

Puanı:

SORULAR

1. Türk edebiyatının ana dönemleri nelerdir? Bu dönemlerin ayrılmasında etkili olan unsurlar nelerdir? Açıklayınız. (15p)

2. Aşağıdaki şiirlerdeki dinî yansımaları tespit ediniz. (15p)

Yalancı dünyaya konup göçenler

Ne söylerler ne bir haber verirler

Üzerinde türlü otlar bitenler

Ne söylerler ne bir haber verirler

Yunus Emre.

3. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri, uygun kelimelerle doğru biçimde doldurunuz.(5x2=10p)

a) Bir sınıfın özelliklerini taşıyan hikaye kahramanlarına denir.

b) Öyküleyici anlatımda olayların başlaması ve gelişmesi birgeçer.

c) Türk edebiyatında Batılı anlamda ilk hikaye örneği tır.

ç) Dil bilgini ve ilk Türk sözlüğünün yazarı.....tur.

d)Yusuf ve Zelihaörnektir.

4. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin sonuna yanlış bir noktalama işareti konmuştur?

A) Kır atın yanında duran ya huyundan ya suyundan...

B) Gideyim mi gitmeyeyim mi bilemedim?

C) Memlekette herkes bana şunu sordu:

D) Bilin ki bu insanlara boyun eğdiremeyeceksiniz!

E) At, adımına göre değil adamına göre yürür.

5. Aşağıdaki dizelerin hangisinde birden fazla belirtisiz isim tamlaması kullanılmıştır? (8p)

A) Fırat kenarının ince dumanı

Dağlara yayılır seher zamanı

B) Baharda yayılır kuzu yan yana

Benim yârim inci takar gerdana

C) Kağızman'a ısmarladım nar gele

Gümüş kemer ince bele dar gele

D) Çay dibinde çıra yaktım yanmadı

Bekledim bekledim yârim gelmedi

E) Dedim dahi çok mu duram kapında

Dedi yok yok seni burdan sürmeli

D) Yuğ E) Maslahat

6.Aşağıdakilerden hangisi mâninin özelliklerinden değildir? (8p)

- A) Genellikle yedili hece ölçüsüyle söylenirler.
- B) Nazım birimi beyittir.
- C) (aaxa) şeklinde bir kafiye örgüsüne sahiptir.
- D) Düz, cinaslı ve yedekli çeşitleri vardır.
- E) Hemen her konuda söylenirler.

7. Eski Türklerde cenaze merasimlerinin genel adı olan ve saguların söylendiği törenlere ne ad verilir? (8p)

- A) Sığır B) Şölen C) Seylan

9.Aşağıda verilenleri doğru biçimde eşleştiriniz.(5X2=10p)

a)sığır	() Koşuk
b) yuğ	() Yunus Emre
c)İlahi	() sagu
ç) yır	() şiir
	() ışıık

10. Aşağıdaki cümlelerin başına yargılar doğru ise “D”, yanlış ise “Y” yazınız. (5X2=10p)

- a. ()Şarkı Divan edebiyatı nazım şeklidir. Bestelenmek için yazılmıştır. En önemli temsilcisi Nedim’dir..
- b. () Olay, düşünce, duygu ve hayâlleri dil aracılığıyla, sözlü veya yazılı olarak etkili ve güzel bir biçimlendirme sanatına Edebiyat denir.
- c. ()Gazel daha çok din ve devlet büyüklerini övmek için yazılır, 33-99 beyitten oluşur.
- ç. () Sanat eseri doğruları yansıtmak zorunda değildir.
- d. ()Koçaklama türüyle Yunus Emre özdeşleşmiştir.

Noktalama ve yazım kurallarına dikkat ediniz. Sınav süresi 1 ders saatidir.

www.diyariedebiyat.com

Türk Dili ve Edebiyatı Öğrt.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hem isim-fiil hem de sıfat-fiil kullanılmıştır? (8p)

- A) Bilginin efendisi olmak için çalışkanlığın uşağı olmak istiyorum.
- B) Dostunu kaybeden, servetini kaybedenden daha çok zarar etmiştir.
- C) Alın terinden, göz nurundan nasibini almamış bir eser düşünemeyiz.
- D) Çalışmanın zevkine varamayan insan, can sıkıntısından kurtulamaz.
- E) O gün Atatürk’le -işini bitiren değil, işine başlayacak büyük liderle- buluştuk.

.../.../2022

Okul Müdürü

CEVAPLAR

1 . Bir milletin tarih boyunca yaşadıkları, o milletin dilini ve edebiyatını etkiler. Bu nedenle Türk edebiyatı da yaşanan tarihî olaylar çerçevesinde şekillenmiştir. Prof. Dr. Fuat Köprülü, bu olayları ve Türklerin içinde yer aldığı değişik kültür ortamlarını ölçü alarak Türk edebiyatını dönemlere ayırmıştır. Bu dönemler “İslamiyet’in kabulünden önceki Türk edebiyatı”, “İslamiyet’in etkisiyle gelişen Türk edebiyatı” ve “Batı etkisinde gelişen Türk edebiyatı” olarak sınıflandırılır.

İslamiyet’in kabulünden önceki Türk edebiyatı yabancı etkilerden uzak, millî bir edebiyat görünümündedir. Bu dönem sözlü ve yazılı edebiyat olmak üzere ikiye ayrılır. Yazının ön planda olmaması nedeniyle sözlü eserlerin daha çok öne çıktığı görülür. Sav, sagu, destan ve koşuk dönemin sözlü edebî ürünleridir. Bu ürünlerin söyleyeni belli olmadığından anonim sayılmaktadır. Dönemin diğer önemli bölümü yazılı edebiyattır.

2. İlahi, kelime anlamı “Allah’a övgü, Allah’a ait” demektir. İlahilerde Allah’a duyulan aşk ve dinî

temalar işlenir. İlahilerin bu yönüyle divan şiirindeki tevhit ve münacatlara benzediği söylenebilir. İlahiler dinî törenlerde ya da dergâhlarda özel bir ezgiyle söylenir. İlahiler tarikatlara göre farklı isimler

alabilir. İlahi; Mevlevilerde “ayin”, Bektaşilerde “nefes”, Halvetilerde “cumhur” adıyla anılır. İlahiler genellikle 7, 8, 11, 14 ve 16’lı hece ölçüsü ile yazılır. Bunlardan daha çok 7 ve 8 heceliler dörtlükler halinde; 11,14 ve 16 heceli olanlar ise beyit esasına göre yazılmışlardır. Kafiye örgüsü; ilk dörtlük düz veya çapraz, sonraki dörtlükler düz örgü şeklindedir (aaab, cccb, dddb veya abab, cccb, dddb). Hece ve aruzla söylenebilir. Bu türle özdeşleşen sanatçımız Yunus Emre’dir.

Yunus Emre, okuduğunuz şiirde Allah aşkıyla kendinden geçtiğini, kendini bu yola adanmış olduğunu söylemiştir. Şairimiz şiirinde tüm insanlara aşkın nasıl olması gerektiğini anlatmıştır. Sade bir Türkçe kullanmış, kolay bir söyleyişle derin anlamlar ifade etmiştir.

3. a) tip

b) Zaman

c) Küçük Şeyler

ç)Kaşgarlı Mahmut

d)aşk mesnevisi

D.Latin

4.B

5.A

6.B

7.D

8.D

9. a. a

b.c

c.b

d.ç

10.A:D

B:D

C:Y

Ç:D

D:Y